

Avizul Comitetului Economic și Social European privind scutirile de taxe aplicabile introducerii permanente de bunuri personale ale persoanelor fizice dintr-un stat membru (versiune codificată)

COM(2008) 376 final — 2008/0120 (COD)

(2009/C 77/31)

La 18 iunie, în conformitate cu articolul 262 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, Consiliul Uniunii Europene a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Scutirile de taxe aplicabile introducerii permanente de bunuri personale ale persoanelor fizice dintr-un stat membru (versiune codificată).

Întrucât, în opinia sa, conținutul propunerii este pe deplin satisfăcător și nu face obiectul niciunei observații din partea sa, în cea de-a 447-a sesiune plenară din 17 și 18 septembrie 2008 (ședința din 17 septembrie 2008), Comitetul a hotărât, în unanimitate, să emită un aviz favorabil cu privire la textul propus.

Bruxelles, 17 septembrie 2008

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Dimitris DIMITRIADIS

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Strategia UE-Africa

(2009/C 77/32)

Prin scrisoarea din 11 iulie 2007, comisarul european pentru dezvoltare și ajutor umanitar, Louis Michel, a solicitat Comitetului Economic și Social European elaborarea unui aviz exploratoriu cu privire la

Strategia UE-Africa.

Secțiunea pentru relații externe, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 17 iulie 2008. Raportor: dl Dantin.

În cea de-a 447-a sesiune plenară, care a avut loc la 17 și 18 septembrie 2008 (ședința din 18 septembrie 2008), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 89 de voturi pentru, 0 voturi împotriva și 0 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 În contextul globalizării din acest nou secol, **relația între Europa și Africa, fructificând învățămintele trecutului, trebuie să evolueze considerabil**, tinzând îndeosebi spre un parteneriat cu drepturi și îndatoriri egale. Într-adevăr, după decenii de cooperare și de ajutor pentru dezvoltare, sărăcia extremă din Africa se agravează și se adâncește: roadele unei creșteri economice lipsite de orientare și deficitare la nivelul locurilor de muncă nu sunt distribuite uniform, ceea ce adâncește inegalitățile; mai mult de 55 % din populația din Africa subsahariană trăiește cu mai puțin de 1 dolar pe zi; aproape 70 % din numărul total de locuri de muncă, din care mai mult de 57 % în agricultură, reprezintă muncă ilegală, de subzistență.

Se conturează astfel tabloul unei lipse dramatice de locuri de muncă decente și productive.

1.2 Miza este importantă, mai ales în ceea ce privește dezvoltarea și stabilizarea continentului african, dar și securitatea continentului european și capacitatea sa de a construi o creștere susținută în mod durabil.

1.3 Acestea fiind spuse, **lucrurile nemaiputând continua în acest fel**, schimbarea fiind imperios necesară, Comitetul salută succesul summitului UE-Africa desfășurat la Lisabona, la 8 și 9 noiembrie 2007.

1.3.1 Salută în special abordarea, în manieră transversală, a problemei ocupării forței de muncă.

1.4 Într-adevăr, CESE consideră că dezvoltarea locurilor de muncă decente reprezintă fundamentul reducerii inegalităților și sărăciei, al integrării sociale, al construirii unor vieți demne, de care este nevoie pentru eliminarea extremismului și conflictelor și, implicit, pentru stabilitatea statelor.

1.5 Pentru dezvoltarea locurilor de muncă decente, Comitetul consideră necesar să desfășoare o acțiune cu acest obiectiv principal, intervenind asupra parametrilor prezentați în articolele următoare și care, deși structural diferiți, sunt legați prin sinergii puternice care le conferă reactivitate reciprocă și care, în ansamblu, constituie o politică.

1.5.1 Creșterea economică bazată îndeosebi pe exploatarea bogățiilor naturale nu reprezintă o sursă bogată de locuri de muncă. **Ea trebuie să fie reorientată înspre produsele rezultate din prelucrarea primară sau înspre produsele finite.** Investițiile trebuie să-și propună acest obiectiv, vizând sectoare cu mare valoare adăugată.

1.5.2 **Sectorul privat capătă o importanță capitală și, prin el, și IMM-urile.** Uniunea Europeană trebuie să facă din dezvoltarea IMM-urilor una dintre axele politicii sale de cooperare.

1.5.3 Creșterea actuală a prețurilor la materii prime este un element suplimentar care trebuie **să facă din sectorul agricol prioritatea strategică a dezvoltării.** Faptul că acesta ocupă o mare parte a teritoriului și a populației rurale trebuie să contribuie la satisfacerea nevoilor alimentare din resurse proprii, la dezvoltarea industriei de prelucrare și, prin aceasta, să stăvilească exodul rural.

Se recomandă conceperea unei politici agricole pe termen scurt, mediu și lung, având în vedere, în primul rând, deblocarea bugetului pentru punerea în aplicare a acesteia. Această politică trebuie să fie elaborată împreună cu organizațiile agricole.

1.5.4 **Dezvoltarea resurselor umane** este un factor indispensabil pentru orice strategie de dezvoltare. Este deci recomandată o analiză a necesarului de locuri de muncă, a pieței forței de muncă, efectuarea unor previziuni și **anticiparea provocărilor majore pe care le implică procesul de adaptare a formării la locul de muncă.**

1.5.5 **Dacă integrarea economică regională și subregională** a făcut progrese vizibile, potențialul comercial trebuie încă să fie exploatat. Sunt necesare, în special, coordonarea măsurilor de armonizare a procedurilor vamale, dezvoltarea infrastructurilor, garantarea liberei circulații a cetățenilor. Din acest punct de vedere, Comitetul regretă că, până în prezent, nu au fost încheiate **negocierile regionale** pentru Acordurile de parteneriat economic, printre obiectivele cărora se află integrarea regională.

1.5.6 **Dialogul social** trebuie să însoțească și să aducă îmbunătățiri oricărei politici de dezvoltare. Și aceasta, mai ales prin negocierea contractelor colective de muncă. **Se recomandă, așadar, înființarea și dezvoltarea unor organizații patronale și sindicale puternice și independente.**

1.5.7 **Participarea actorilor nestatali nu poate fi disociață de dezvoltarea locurilor de muncă** și trebuie să se situeze în centrul strategiei comune UE-Africa. În acest sens, ei trebuie implicați în elaborarea și punerea în practică a Planurilor indicative naționale și regionale.

1.5.8 De „**buna guvernare**” depinde încrederea investitorilor. Din acest punct de vedere, aceasta este esențială pentru ocuparea forței de muncă. Trebuie luată în considerare pe ansamblu, mai ales în ceea ce privește drepturile omului și ale lucrătorilor, printre care se numără libertățile sindicale, normele de lucru și combaterea **corupției**. În privința celei din urmă, UE și statele membre **trebuie să-și condiționeze ajutoarele financiare de posibilitatea de a urmări modul de utilizare a acestora.**

2. Introducere

2.1 Prin scrisoarea din 11 iulie 2007, comisarul european pentru dezvoltare și ajutor umanitar, Louis Michel, a solicitat Comitetului Economic și Social European elaborarea unui aviz exploratoriu privind diferitele probleme ridicate în comunicarea „De la Cairo la Lisabona—Parteneriatul Strategic UE-Africa”, îndeosebi cele privind **reducerea deficitului de locuri de muncă din Africa.**

2.2 CESE salută această solicitare care, înscriindu-se în cadrul politicilor de dezvoltare duse în Africa de decenii, își propune sondarea viitorului care se schițează, în special, prin deciziile summitului UE-Africa, cuprinse în declarația intitulată „Parteneriatul strategic”, care este însoțită de „Primul plan de acțiune” (2008-2010), destinat punerii sale în aplicare.

2.3 Sesizând Comitetul cu privire la **ocuparea forței de muncă**, Comisia își manifestă intenția de a face din această temă obiectivul esențial al politicii sale de dezvoltare, arătând totodată că actorii economici și sociali au de jucat un rol în **eradicarea sărăciei prin crearea de locuri de muncă decente.** CESE se bucură pentru acest fapt.

După ce va fi trecut în revistă atât politicile trecute și rezultatele acestora, ținând seama de situația din Africa de azi, cât și politicile viitoare, prezentul aviz se va strădui să pună în evidență acțiunile esențiale care, potrivit Comitetului, trebuie să fie realizate pentru a contribui la crearea de locuri de muncă decente. Această cercetare se va efectua în lumina orientărilor și a planului de acțiune care au fost adoptate la summitul UE-Africa organizat la 8 și 9 decembrie 2007, la Lisabona. În acest scop, avizul se va sprijini, mai ales, pe lucrările anterioare ale CESE privind dezvoltarea Africii ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ CESE 1205/2004, „Rolul organizațiilor de femei în calitatea lor de actori nestatali, în contextul Acordului de la Cotonou”. Raportor: dna Florio, septembrie 2004.

CESE 1497/2005, „Despre includerea aspectelor sociale în Acordurile de parteneriate economice”. Raportori: dl Pezzini și dl Dantin, decembrie 2005.

CESE 753/2006, „O prioritate necesară pentru Africa: punctul de vedere al societății civile europene”. Raportor: dl Bedossa, mai 2006.

CESE 673/2007, „Migrație și dezvoltare: șanse și provocări”. Raportor: dl Sharma, decembrie 2007.

Rapoartele Comitetului de monitorizare ACP/UE al CESE „Resursele umane pentru dezvoltare”. Raportori: dna King și dl Akouete, mai 2007.

3. Considerații generale

3.1 Continentul african este eterogen. El este constituit din state adesea diferențiate sub aspect istoric, cultural, etnic, al bogățiilor proprii (minereuri, petrol, diamante ...), al climei sau al democrației, al bunei guvernante și al respectării drepturilor omului ... Acest fapt duce la niveluri economice și sociale variabile. Prin urmare, este greu să fie înțeles, privit, în mod global și ca monolit. Nu este mai puțin adevărat că un anumit număr de trăsături sunt comune: în primul rând, raporturile cu Europa, fie că sunt trecute sau viitoare, fie că aparțin unei istorii împărtășite, care va da naștere unui viitor comun, înscris într-o dinamică a schimbării, împărtășită la rândul ei.

3.2 Într-adevăr, în contextul globalizării din acest nou secol, relația dintre Europa și Africa, fructificând învățămintele trecutului, **trebuie să cunoască o evoluție considerabilă.** Aceasta trebuie să se bazeze pe conștientizarea construcției necesare a unui viitor comun, clădit pe provocări și pe riscuri împărtășite, pe o logică a intereselor reciproce, mult mai mult decât pe o istorie momentan împărtășită, pe compasiune sau fidelitate, cu riscul de a-i pune pe anumiți parteneri, de pe fiecare dintre cele două continente, față în față cu propriile contradicții.

3.3 Miza este de mare importanță. La cincisprezece kilometri de continentul european, continentul african concentrează pe teritoriul său toate „riscurile majore” ale lumii contemporane: migrație necontrolată, epidemii care izbucnesc frecvent, catastrofe climatice și de mediu, amenințarea teroristă ... Are însă și potențialul cel mai consecvent, fie că este vorba de resursele naturale, fie de cererea previzibilă de consum și de investiție.

3.4 Bineînțeles, Uniunea Europeană rămâne în continuare primul partener economic al continentului african și principalul său donator. Însă acest monopol istoric începe să fie desființat de ofensiva „finanțatorilor emergenți”, China, în primul rând, dar și India, marile țări din America Latină și monarhiile din Golf, chiar și Iranul, precum și de revenirea Statelor Unite, preocupate să-și mențină securitatea aprovizionărilor cu energie, să contracareze amenințarea teroristă, să extindă câmpul de luptă pentru valorile creștine și pentru cele ale democrației și, totodată, să contracareze „entrismul” chinez, care le îngrijorează (2).

3.5 Este însă clar că, de acum înainte, securitatea continentului european precum și capacitatea acestuia de a apăra o creștere susținută în mod durabil vor depinde strâns, în cel mai scurt timp, de dezvoltarea și de stabilizarea continentului african. Europa nu ar putea fi, pe termen mediu și lung, o insulă de prosperitate, la cincisprezece kilometri de un continent a cărui caracteristică este mizeria. Este în joc dezvoltarea durabilă a Uniunii Europene iar aceasta trebuie să înțeleagă că, de acum înainte, Africa este „frontiera sa”.

3.6 „Strategia Europei în ceea ce privește Africa a fost mult timp caracterizată de o relație asimetrică **donator-beneficiar**, dublată de o așa-zisă conștiință împăcată din punct de vedere ideologic, precum și de o viziune unilaterală a intereselor

noastre. Viziunea aceasta arhaică, nerealistă, a fost extrem de dăunătoare. Această pagină trebuie întoarsă pentru a se trece la o nouă concepție despre parteneriat, între parteneri egali în drepturi și în obligații, care să practice o logică a intereselor comune, întemeiată pe parametri precum dezvoltarea durabilă, buna guvernare economică, fiscală și socială, transferurile de tehnologii ...” (3).

3.6.1 Această strategie, bazată deci pe o relație asimetrică „donator-beneficiar” sau „furnizor de fonduri-beneficiar” și concretizată în mod special în conținutul diferitelor acorduri care au guvernat sau care guvernează raporturile dintre UE și Africa, reprezintă un „eșec” din perspectiva situației actuale, economică și socială, a Africii (4). **În concluzie, această stare de fapt trebuie schimbată.**

Ea a adus statele africane într-o situație de dependență, în special financiară, ducând la ipotecarea dinamismului necesar unei intrări pozitive în economia mondială.

3.6.1.1 Într-adevăr, după decenii de asistență pentru dezvoltare acordată de Uniunea Europeană, de numeroase state membre (adesea foști colonizatori), de organisme internaționale precum Banca Mondială, sărăcia extremă din Africa se agravează și se adâncește.

3.6.1.2 În timp ce țări sau regiuni emergente precum China, India, Asia de Sud-Est, Brazilia devin puteri economice și se înscriu în comerțul internațional, Africa nu reușește să se dezvolte, cu câteva rare excepții.

3.6.1.3 De ce o țară precum Coreea de Sud, care trăia, cu câțiva ani în urmă, „pentru orez și din orez” a devenit unul dintre campionii mondiali ai construcțiilor electronice și navale, ai serviciilor în informatică, ai construcției de automobile ... iar Africa nu?

3.6.1.4 Europa rămâne în continuare cel mai mare importator de produse provenind din Africa. Cu toate acestea, în ciuda a aproape 25 de ani de drepturi vamale asimetriche, volumul exporturilor din țările africane spre UE a scăzut cu mai mult de jumătate, trecând de la 8 % din volumul comerțului mondial, în 1975, la 2,8 %, în 2000. Această preferință, care se referă la drepturile vamale, nu a fost suficientă. Lipsa de competitivitate a produselor africane a compromis capacitățile de export ale Africii spre Europa.

3.6.1.5 Rezultatele creșterii economice, datorate îndeosebi exploatarea resurselor naturale, sunt repartizate neuniform, adâncind inegalitățile, în așa fel încât cei săraci rămân la fel de săraci ori sărăcesc în continuare, iar bogații ajung și mai bogați. Toate acestea sunt departe de o bună guvernare economică, preocupată de aspecte etice. Numeroși africani denunță această situație:

— „(Trebuie) repatriate fondurile dobândite în mod ilegal în țările de origine și depozitate în băncile străine” (5);

(2) Uniunea Europeană-Africa: „Parteneriatul strategic” Nathalie Delapalme, Elise Colette. Note ale Fundației Robert Schuman, decembrie 2007.

(3) Discursul comisarului Louis Michel în cadrul Conferinței „UE-China-Africa” organizată de Comisia Europeană. Bruxelles, 28.6.2007.

(4) Răspunsul comisarului Michel adresat unui intervenient în cadrul Adunării parlamentare paritare de la Kigali, 18, 19, 20, 21, 22 noiembrie 2007.

(5) Summitul extraordinar al Uniunii Africane privind ocuparea forței de muncă și lupta împotriva sărăciei, 3-9 septembrie 2004, Ouagadougou. Declarația finală (articolul 16).

— „Noi suntem bolnavi de proastă guvernare, unele țări sunt mai sărace decât înainte de a fi exploatate petrolul, diamantele ... Unele țări au conducători ale căror averi personale sunt mai mari decât datoria țării! Răul nu vine din exterior, ci din noi înșine”⁽⁶⁾.

4. De la Cairo la Lisabona: o nouă strategie Africa-Uniunea Europeană

4.1 Politicile promovate până în prezent și finanțările aferente nu au dus întotdeauna la rezultatele dorite, îndeosebi în ceea ce privește crearea de locuri de muncă decente. Luând notă de situația de fapt și de imperativul schimbării acesteia, Comitetul își exprimă satisfacția cu privire la succesul summitului de la Lisabona, din 8 și 9 decembrie 2007. Acesta salută voința politică ce a permis completarea, și chiar redefinirea, prin reorientare, a cooperărilor și, pe această cale, a relațiilor, atât comerciale, cât și politice, dintre cele două continente.

4.2 Într-adevăr, după șapte ani de la summitul de la Cairo, summitul de la Lisabona a pus bazele unui nou parteneriat strategic „de la egal la egal” între Africa și Uniunea Europeană, bazat pe valori, principii și interese comune, pentru a răspunde împreună provocărilor globale de pe scena internațională: pace și securitate, guvernanta și drepturile omului, migrație, energie și schimbare climatică, comerț, infrastructuri și dezvoltare.

4.3 Originalitatea și noutatea acestei strategii, dincolo de conținutul său, constau în punerea în aplicare, pe lângă declararea unei faze operaționale, a opt planuri de acțiune prioritare (a se vedea ANEXA I), un fel de foaie de parcurs sau de plan de lucru destinat traducerii în termeni concreți a punerii în aplicare a alegerilor și a priorităților strategice identificate de cele două continente. Progresele înregistrate în realizarea acestor opt planuri, extrem de ambițioase, ca, de altfel, și Acordul de la Cotonou, vor fi evaluate în cadrul viitorului summit, din 2012.

4.4 Comitetul consideră pozitiv faptul că, dincolo de declarațiile de principiu, care sunt, desigur, importante, a fost adoptat un plan de lucru care permite traducerea operațională și concretă a acestora, ceea ce va facilita, printre altele, evaluarea punerii lor în aplicare, încă din anul 2010.

4.5 CESE subliniază că fiecare dintre cele opt parteneriate, traduse în planuri de acțiune, poate contribui la dezvoltarea locurilor de muncă decente, chiar din momentul în care este făcută această alegere politică și în măsura în care acestea sunt însoțite de politici de ocupare a forței de muncă specifice (a se vedea capitolul 7).

4.6 Cu toate acestea, dincolo de acordurile scrise, bunăvoința afișată, de o parte și de cealaltă, în cadrul acestui summit, nu ar putea disimula anumite dificultăți și anumite obstacole semnificate de unii responsabili africani. Aceștia dau de înțeles că o nouă strategie, oricât de inovatoare ar fi prin crearea unui parteneriat echilibrat, nu ar putea șterge rapid relații ale căror raporturi sunt și astăzi considerate de tip dominant-dominanți:

— este aspru criticată birocrăția UE în timp ce „cu China, este atât de ușor să se obțină imediat tractoarele de care avem nevoie ...”

⁽⁶⁾ Intervenția președintelui CES dintr-un stat francofon din Africa de Vest în cadrul Adunării generale a UCESA (Uniunea CES din Africa), 13 și 14 noiembrie 2007, la Ouagadougou.

— se solicită ca UE fie să despăgubească Africa pentru colonizare și pentru spolierea bunurilor sale, fie să-i accepte pe imigranții acesteia ...

— se emit îndoieli în ceea ce privește capacitatea de a încheia Acordurile de parteneriat economic (APE) într-un veritabil spirit de parteneriat ...

— sunt denunțate controversele aprinse cu privire la criza din Zimbabwe ...

Un drum încă lung și plin de piedici rămâne de străbătut, pentru ca cele două părți să câștige pariul prin recăpătarea încrederii pierdute.

4.6.1 Din acest punct de vedere, CESE estimează că, în cadrul unui parteneriat echilibrat, **în primul rând**, intră în atribuțiile guvernelor africane înseși **asumarea responsabilității buneii guvernante, a luptei împotriva corupției** și a orientării investițiilor directe sau străine în direcția diminuării sărăciei din țările lor. Această asumare de responsabilitate, care le consolidează suveranitatea, este imperios necesară pentru trecerea la un parteneriat reinnoit. Prin urmare, principiul efectiv al aderării la acest parteneriat echilibrat dintre Uniunea Europeană și Africa este esențial și își găsește sensul în evoluția către dezvoltarea unor locuri de muncă decente.

4.7 CESE observă cu satisfacție locul rezervat societății civile nu numai în termeni instituționali (relațiile dintre CESE din UE și ECOSOC din UA)⁽⁷⁾, dar și în ceea ce privește totalitatea actorilor nestatali (ANE) care constituie societatea civilă organizată⁽⁸⁾. Din acest punct de vedere, pentru ca voința declarată să prindă contur și să fie tradusă în fapte, va fi necesar să se țină cont, chiar cu riscul unui eșec, de dificultățile întâmpinate la acest punct în punerea în aplicare a Acordului de la Cotonou.

Pe ansamblu, Comitetul aprobă orientarea spre progres imprimată strategiei UE-Africa pe întregul continent.

5. Locuri de muncă decente, obiectiv esențial al unei Strategii UE-Africa eficiente

5.1 Articolul 55 din Strategia UE-Africa stabilește: „Chestiunile legate de locurile de muncă, și, mai ales, securitatea socială, posibilitățile insuficiente de ocupare a unui loc de muncă și promovarea muncii decente în Africa vor fi abordate în comun, trebuind să fie acordată prioritate creării de locuri de muncă utile în economia oficială, îmbunătățirii condițiilor dificile de viață și de muncă, în conformitate cu programul pentru o muncă decentă al Națiunilor Unite, și integrării economiei neoficiale în cea oficială ...”.

5.2 Comitetul salută faptul că se pune oficial problema locurilor de muncă decente în cadrul strategiei UE-Africa, în măsura în care estimează că dezvoltarea acestora se află, atât cantitativ cât și calitativ, în centrul reducerii inegalităților și a sărăciei, al integrării sociale, necesare pentru dispariția extremismelor și a conflictelor și, deci, pentru stabilitatea necesară a statelor.

⁽⁷⁾ A se vedea articolele 104 și 105 din declarație.

⁽⁸⁾ A se vedea articolele 106-110 din declarație.

6. Situația ocupării locurilor de muncă în Africa

Procentul populației active este ridicat (68,6 %). Rata șomajului este, de asemenea, ridicată (10,3 %), **însă problema cea mai gravă o constituie lipsa locurilor de muncă decente și productive: 46,2 % din populație, din care 55,4 %, în Africa subsahariană, trăiește cu mai puțin de 1 dolar pe zi.** Cu alte cuvinte, o mare parte din populația activă practic munca la negru, în general de subzistență. Aceasta reprezintă 68 % din numărul total de locuri de muncă, din care 57,2 % se află în agricultura primară, și sunt ocupate în mare parte de tineri și de femei. Femeile dețin un rol hotărâtor, aflându-se în centrul comunității economice și al familiei și constituind astfel structura organizației țesutului economic și social african (a se vedea ANEXA II la prezentul text).

7. Crearea de locuri de muncă decente și productive

Date fiind cele de mai sus, prioritatea pentru Africa o reprezintă crearea de locuri de muncă decente și productive, liber alese, singurele capabile să contribuie în mod eficient la eradicarea sărăciei, la o viață trăită cu demnitate, la instituirea unei protecții sociale eficiente și deschise tuturor, integrând dimensiunea de gen la toate nivelurile, dar și dimensiunea tineretului care poartă în sine viitorul Africii și, parțial, solidaritatea dintre generații.

De fapt, fără locuri de muncă productive, ar fi iluzoriu să se pretindă niveluri de viață decente, dezvoltare economică și socială și desăvârșirea individului. Aceste obiective trec înainte de toate prin dezvoltarea resurselor umane și prin dezvoltarea întreprinderilor din sectorul privat. Pentru a-și găsi împlinirea, această dinamică trebuie să se înscrie într-un cadru favorabil dezvoltării sale, în care sunt prezente democrația, statul de drept, buna guvernare, respectarea drepturilor omului și a drepturilor sociale ...

În cadrul strategiei UE-Africa, adoptată la summitul de la Lisabona, dimensiunea ocupării forței de muncă este transversală. Obiectul prezentului capitol îl constituie aprofundarea acestei probleme centrale în sensul efectuării de analize și de propuneri de orientări. Aceasta trece printr-o reflecție asupra principalelor părghii care pot contribui la abordarea obiectivului. Este un demers esențialmente macroeconomic. Totuși, pentru a aborda diversitatea acțiunilor, ar fi util să se procedeze, ulterior, la un inventar al diverselor acțiuni duse de ONG-uri europene care intervin în materie de asistență pentru dezvoltare în Africa, punându-se în evidență diversitatea programelor pe care le duc la bun sfârșit, în special alături de colectivitățile și/sau grupările locale (cooperative, asociațiile de legumicultori, instituții școlare sau sanitare ...), și care contribuie la dezvoltarea locurilor de muncă.

Cu toate acestea, pe lângă cele de mai sus, Comitetul ține să sublinieze cu hotărâre că **dezvoltarea Africii și deci crearea de locuri de muncă decente și productive, nu s-ar putea realiza decât într-un climat de stabilitate sporită a statelor care o alcătuiesc.** Or, un număr considerabil de țări sunt în continuare implicate în conflicte interminabile. Pe parcursul ultimilor zece ani, în Guinea, în Liberia și în Sierra Leone, țări care dispun de resurse naturale, în special diamant și lemn, conflictele au scufundat regiunea într-o criză serioasă, aflată la originea unui flux important de refugiați. Ca să nu mai vorbim de conflictul din Darfur, care face ravagii în Sudan, de „războiul uitat” din nordul Ugandei, de nesiguranța cronică din estul și

nordul Republicii Centrafricane și de instabilitatea din Congo ... Aceasta fiind situația, Uniunea Europeană și, în general, comunitatea internațională trebuie să joace un rol important în această problemă hotărâtoare pentru viitorul continentului african. Căci, dincolo de atrocitățile comise, pe care nimeni nu le-ar putea ignora sau accepta, este clar că, dacă locurile de muncă pot contribui la stabilitatea statelor, instabilitatea acestora împiedică dezvoltarea lor economică și, deci, crearea de locuri de muncă.

7.1 Pentru o creștere bogată în locuri de muncă

7.1.1 În ceea ce privește creșterea economică, 2006 a fost un an fast pentru Africa, cu un procent de 6,3 % în Africa de Nord și de 4,8 % în Africa subsahariană, contrastele fiind considerabile de la o țară la alta.

7.1.2 Aceste cifre sunt foarte importante, în special comparativ cu rezultatele din Uniunea Europeană, dar, datorită unei productivități care stagnează, sau chiar dă înapoi, datorită unor investiții orientate greșit, unei slabe valori adăugate ale principalelor producții industriale sau agricole, exploziei demografice și unui deficit enorm de locuri de muncă decente, **ar fi nevoie de o creștere cu două cifre pentru a se obține, în același timp, o îmbunătățire cantitativă și calitativă a locurilor de muncă.** Potrivit estimărilor, ar fi necesară o creștere de minimum 9 % pentru ca Obiectivele Mileniului să înceapă să fie percepute pozitiv, însă, din păcate, acestea oricum nu au ca obiectiv ocuparea forței de muncă.

7.1.3 Această creștere economică este săracă în crearea de locuri de muncă pentru că originea sa este prost aleasă. Ea provine adesea din intensificarea exploatarei bogățiilor naturale — caracterizată, de cele mai multe ori, prin condiții de muncă la limita acceptabilului — a căror rentabilitate a explodat în ultima vreme, în statele producătoare de petrol mai ales, datorită creșterii prețului barilului de țitei. Pe lângă faptul că este aleatorie, fiind supusă variației cursurilor, această situație nu creează locuri de muncă suplimentare. Același lucru este valabil și pentru celelalte resurse naturale, în măsura în care acestea sunt, în general, exportate în stare brută. În afară de acestea, atunci când clasele de mijloc pun deoparte beneficiile unei creșteri de activitate, în general, se consumă produse importate. Nici acest consum nu influențează ocuparea forței de muncă la nivel local.

7.1.4 Este necesar ca beneficiile rezultate din extracția țiteiului, despre care nu totdeauna se știe unde și cum sunt utilizate, să fie investite în fabricarea de produse de prelucrare, cu mare valoare adăugată, care să genereze o creștere importantă a locurilor de muncă. Același lucru este valabil și pentru celelalte resurse naturale sau agricole, care pot favoriza dezvoltarea unei industrii agroalimentare în cadrul unei politici agricole structurate, finanțate și prioritare (a se vedea punctul 7.4 și Anexa IV la prezentul text).

7.1.5 O creștere care să creeze numărul optim de locuri de muncă nu va rezulta din simpla exploatare a materiilor prime sau din producțiile agricole tradiționale și de masă (trestie de zahăr, bumbac, banane, arahide, cacao ...). Aceasta constă și în dezvoltarea unei industrii de prelucrare care să fabrice produse elaborate, cu mare valoare adăugată, ceea ce, pe termen lung, este cel mai bun mijloc de a evita deteriorarea termenilor în care are loc schimbul, de a participa la economia sub-regională, regională și apoi mondială, cu scopul de a obține profit, pentru a avansa spre o nouă fază a dezvoltării.

7.2 Pentru investiții reorientate spre diversificare

Dacă nu există creșteri de locuri de muncă fără creșterea economică, sau există, dar în mică măsură, fără investiții de calitate nu va exista creștere economică.

În general, este recunoscut faptul că, pentru a se obține un procent constant de creștere economică anuală pe durata mai multor exerciții financiare (a se vedea punctul 7.1.2), ar fi necesar un procent de investiție cu valori cuprinse între 22 % și 25 % din PIB, în timp ce în ultimii ani acesta a fost doar de 15 %. Pentru a tinde spre un asemenea ritm de acumulare, pot fi identificate două surse de investiții.

7.2.1 Investițiile endogene

7.2.1.1 În primul rând este vorba de investiții în sectoarele cu mare valoare adăugată și (sau) cu o mare capacitate de producție, care prezintă un puternic potențial de creștere a locurilor de muncă: infrastructura, agricultura și dezvoltarea durabile, protecția mediului, industria culturală, transporturile, pescuitul, exploatarea pădurilor, TIC, industria (prelucrare inițială și produse finite). Este vorba și de investiții în segmentele care participă la constituirea unui cadru propice pentru a atrage investițiile străine directe (ISD). De asemenea, este vorba de încercarea de a crea un cerc virtuos: investiții endogene-producție-comerț-beneficii ... alte investiții endogene ...

7.2.1.2 Investițiile endogene, sau mobilizarea resurselor financiare interne, vor permite Africii să hotărască, ea însăși, care sunt propriile priorități de dezvoltare, diferite de cele ale ISD.

7.2.1.3 Unde pot fi găsite fondurile necesare pentru aceste investiții endogene?

- mobilizarea beneficiilor enorme, la vedere sau ascunse, generate de exploatarea resurselor naturale (petrol, gaz, cărbune, diamante, lemn, minerale: crom, platină, cobalt, aur, mangan, cupru, fier, uraniu ...) ⁽⁹⁾. (Care este situația lor în prezent? Și ce se întâmplă, de exemplu, cu beneficiile obținute din zahărul plătit de trei ori mai mult, raportat la cursul mondial?);
- introducerea de taxe pe valoarea adăugată (TVA) nu a permis creșterea veniturilor publice decât în mod limitat și incomplet. Acest fapt poate fi îmbunătățit;
- îmbunătățirea colectării impozitelor ar permite dublarea veniturilor fiscale în anumite țări;
- variațiile importante ale ponderii veniturilor fiscale/PIB (de la 38 % în Algeria și în Angola, la mai puțin de 10 % în Niger, în Sudan și în Ciad) demonstrează că țările cu venituri reduse și le pot majora substanțial;
- opțiunea pentru oficializarea muncii la negru, care ar lărgi baza de calcul a impozitului și ar permite creșterea bazei de resurse.

⁽⁹⁾ În Africa se găsesc aproape toate rezervele mondiale de crom (în principal în Zimbabwe și în Africa de Sud ...), 90 % din rezervele de platină (Africa de Sud ...) și 50 % din rezervele de cobalt (R. D. Congo, Zambia ...).

Toate aceste îmbunătățiri ar trebui să contribuie la o creștere cantitativă și calitativă a politicilor publice.

— în anumite țări, fondurile trimise de lucrătorii imigranți reprezintă o importantă sursă de dezvoltare ⁽¹⁰⁾. Acestea au atins aproximativ 16 miliarde USD în 2004. Fondurile înregistrate și neînregistrate ar reprezenta mai multe resurse financiare decât asistența oficială pentru dezvoltare (ODA) și investițiile străine directe (ISD). Aceste fonduri, care nu sunt o sursă de îndatorare, trecând prin sistemul bancar oficial din țările africane — din momentul în care acesta va fi sigur, credibil și eficient — ar putea avea un efect considerabil asupra capacităților de investiții. Se remarcă aici, doar la acest punct, **cât de importantă este imigrația pentru țările africane**, motiv pentru care toate modificările pe care le suportă regularizarea fluxurilor de migrație trebuie să facă obiectul unor ample dezbateri cu participarea UE, a fiecărui stat membru în parte și a țărilor africane implicate ⁽¹¹⁾.

— pierderea de capitaluri privează țările africane de o cantitate considerabilă de resurse pentru investiție. **Această evaziune de capitaluri reprezintă dublul datoriei totale a continentului african** ⁽¹²⁾, ceea ce îi determină pe unii experți să spună că Africa este un „creditor net” în raport cu restul lumii. Alocate investițiilor productive, resursele acestea ar permite creșterea de locuri de muncă și asigurarea de venituri pentru categorii largi de populație. Dincolo de oprirea hemoragiei, așa cum s-a făcut în unele țări europene, guvernele ar putea avea în vedere instaurarea unei amnistii temporare pentru repatrierea acestor capitaluri.

Cu aceste perspective și întreprinzând reformele necesare, în special în sectorul financiar și în cel bugetar, Africa ar putea reuși să mobilizeze în mod clar mai multe resurse interne, pentru a finanța investițiile productive pe care le dorește.

7.2.2 Investițiile străine directe (ISD)

Contribuția investițiilor directe străine este crucială pentru dezvoltarea economică a continentului. Într-adevăr, acestea joacă un rol important în procesul de dezvoltare a țărilor-gazdă, atunci când sunt bine orientate, în special oferindu-le atât capitaluri, cât și tehnologii, aducând competențe, expertiză și accesul pe piață, ceea ce contribuie la o mai mare eficiență în utilizarea resurselor și la o productivitate crescută.

7.2.2.1 În timp ce fluxurile ISD anuale medii cu destinația Africa s-au dublat pe parcursul anilor 1980, ajungând la 2,2 miliarde USD în raport cu anii 1970, acestea au crescut în mod sensibil, ajungând la 6,2 miliarde USD în anii 1990 și la 13,8 miliarde USD în anii 2000-2003. Cu toate acestea, continentul reprezintă abia 2-3 % din fluxurile mondiale, după ce a atins un vârf de 6 % la mijlocul anilor 1970 și mai puțin de 9 % din fluxurile destinate țărilor în curs de dezvoltare, în raport cu un vârf anterior, de 28 %, din anul 1976.

⁽¹⁰⁾ A se vedea CESE 673/2007 „Migrația și dezvoltarea: șanse și provocări”. Raportor: dl Sharma, decembrie 2007.

⁽¹¹⁾ Cea de-a doua reuniune comună CESE-UCESA (Uniunea CES din Africa). Declarația președinților.

⁽¹²⁾ „Dezvoltarea economică în Africa” Raportul UNCTAD (Conferința Organizației Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare), 26 septembrie 2007.

7.2.2.2 Una dintre caracteristicile proprii fluxurilor ISD destinate Africii este atracția suscitată de resursele naturale. Acestui fapt i se datorează repartiția inegală a ISD pe continent. Douăzeci și patru de țări din Africa, despre care se știe că depind de petrol și de minereuri, au primit în medie trei sferturi din fluxurile de ISD în cursul ultimelor două decenii.

7.2.2.3 ISD trebuie reorientate îndeosebi spre sectoarele manufacturiere, care asigură o mare diversificare a producțiilor competitive, facilitare de transferurile tehnologice. Pentru a atrage ISD diversificate și pentru ca acestea să fie eficiente, Africa trebuie să facă în continuare eforturi, în vederea creării unui cadru general propice și atractiv. Într-adevăr, ISD ar putea să fie prezente și să contribuie la dezvoltare doar dacă sunt îndeplinite anumite condiții prealabile: calitatea rețelei economice și a infrastructurilor, dimensiunea pieței vizate — de unde importanța integrării regionale — formarea forței de muncă (a se vedea „Resursele umane”), consolidarea și stabilitatea puterii publice și buna guvernanta. Mai mult, pentru a fi eficiente, ISD trebuie să se înscrie într-o perspectivă a economiei naționale și a inserției sale în jocul sub-regional, regional și mondial. Pentru aceasta, trebuie să fie proiectată elaborarea unei veritabile strategii naționale de dezvoltare, ca în cazul Asiei de Sud-Est, în anii 70-80.

7.2.2.4 Totuși, ISD nu ar putea rezolva totul, mai ales buna guvernanta, democrația, statul de drept, respectarea drepturilor omului, corupția și evaziunea capitalurilor ... În această privință, este util să se sublinieze că ISD venite din China au crescut în mod considerabil în ultimii ani datorită, îndeosebi, eforturilor diplomatice considerabile al căror apogeu a fost summitul China-Africa. ISD chineze se concentrează aproape în exclusivitate pe industriile extractive, pentru a-și asigura materiile prime necesare dezvoltării economiei proprii.

7.2.2.5 Comerțul dintre China și Africa a crescut de douăzeci de ori în zece ani, trecând de la 3 miliarde USD în 1998, la 55 miliarde USD în 2006. Însă, din punctul de vedere al intereselor africane, metoda chineză pune numeroase probleme. Deseori, aceasta consolidează guvernele ale căror orientări politice nu merg în sensul democrației, al statului de drept, al reducerii sărăciei⁽¹³⁾. Din acest punct de vedere este edificator conflictul de la Darfur, ca, de altfel, și atitudinea chineză în Zimbabwe. Mai mult, pe planul dezvoltării, metoda Chinei stârnește îngrijorare (a se vedea ANEXA III la prezentul aviz).

7.2.2.6 Pe planul investițiilor în Africa, statele membre UE sunt foarte prezente. Pentru a consolida această situație, putem avea în vedere:

- oferirea de stimulente concrete întreprinderilor UE sub formă de credite fiscale, de exemplu;
- utilizarea instrumentelor de dezvoltare existente, după ce au fost revizuite și consolidate. Consolidarea performanței, de exemplu, și facilitarea de investiții ale BEI, precum și ameliorarea performanței acesteia, astfel încât să devină o resursă utilă pentru sectorul privat;

⁽¹³⁾ Adunarea Parlamentară Paritară ACP/UE. Proiect de raport privind „ISD în statele ACP”. Raportor: dna Astrid Lutling și dl Timothy Haris Kigali, noiembrie 2007.

- crearea unei facilități/a unui organ de garantare a investițiilor finanțate în mod adecvat, după modelul indicat în articolul 77 alineatul (4) din Acordul de la Cotonou.

7.3 Să facem din IMM-uri instrumentul dezvoltării economice

Sectorul privat, consolidarea și diversificarea lui, capătă o importanță esențială pentru dezvoltarea durabilă, pentru înființarea de locuri de muncă și deci pentru eradicarea sărăciei.

Or, în majoritatea țărilor africane lipsește oarecum veriga de legătură, pe de o parte, între sectorul muncii neoficiale și întreprinderile foarte mici, care se ocupă mai mult de supraviețuirea socială decât de stimularea economiei propriu-zise și, pe de altă parte, filialele marilor întreprinderi străine care au o funcționare aproape autarhică și care, așadar, contribuie prea puțin la economia locală.

Se pune deci problema favorizării apariției întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri) care ar constitui o rețea economică coerentă, menită să contribuie la **dezvoltarea unui sector privat de care depinde în mod necesar dezvoltarea continentului**.

Pentru a favoriza dezvoltarea IMM-urilor, ar trebui mai ales:

- să se consolideze integrarea regională (a se vedea punctul 7.8), pentru a se depăși limitarea piețelor locale;
- să se diminueze poverile administrative, să crească credibilitatea judiciară, să se adapteze infrastructurile, inclusiv cele nemateriale (infrastructuri de comunicare) la necesitățile acestora;
- să se creeze posibilități financiare (a se vedea punctul 7.2.1: investițiile endogene) de înființare și finanțare ale acestora. Pentru aceasta ar trebui, în special, să se îmbunătățească mediul de afaceri, prin stabilirea de ajutoare acordate pieței și comerțului, să fie ajutate să corespundă exigențele finanțelor formale și să se extindă oferta de finanțări, prin solicitarea mai frecventă a serviciilor sectorului privat nefinanciar;
- **Uniunea Europeană trebuie să facă din dezvoltarea IMM-urilor una dintre axele politicii sale de cooperare în Africa**. Prin statele membre și întreprinderile lor, UE trebuie să favorizeze și să promoveze crearea de IMM-uri, mai ales promovând investițiile prin stimulente fiscale (credite fiscale, credite preferențiale, rolul BEI ...);
- prin transferuri tehnologice sistematice (competență, informare), ulterior putând fi lansate, eventual, programe de cercetare-dezvoltare. Orice întreprindere europeană care a semnat un contract de furnizare de echipamente, de produse industriale ... ar trebui să se angajeze să transfere tehnologia sa (aceasta se face bine cu China: tehnologie nucleară, aeronautică ... De ce nu cu Africa, în ceea ce privește produsele mai puțin elaborate? Chiar dacă mizele financiare sunt mai mici);

- prin întreprinderi rezultate prin divizare și prin crearea de incubatoare de afaceri, la care poate contribui preocuparea de a stimula spiritul antreprenorial prin intermediul activităților de formare;
- prin dezvoltarea de întreprinderi asociate sau de întreprinderi comune care combină componente africane și europene (capitalurile, mâna de lucru, conducerea ...).

7.4 Construirea unei agriculturi moderne și competitive

Agricultura, pescuitul, precum și silvicultura, componente esențiale ale dezvoltării rurale, trebuie să constituie principala prioritate strategică a dezvoltării Africii. Aceste sectoare stau la baza dezvoltării primare și, prin faptul că acoperă o mare parte a teritoriului, structurează viața economică și socială. Dezvoltarea aceasta este indispensabilă pentru a tinde spre satisfacerea nevoilor alimentare din resurse proprii, deoarece reprezintă un domeniu esențial al economiei țărilor africane, contribuind la stabilizarea populațiilor, cu atât mai mult cu cât deține un mare potențial în ceea ce privește înființarea de noi locuri de muncă. Având în vedere importanța agriculturii africane — 57,2 % din populația activă totală lucrează în agricultură, față de 5 %, în țările industrializate — este de mirare că doar 1 % din cel de-al 9-lea Fond european de dezvoltare a fost alocat agriculturii; această constatare subliniază ideea asocierii necesare a societății civile — în special a agricultorilor — la elaborarea Planurilor indicative naționale. Ca termen de comparație, Banca Mondială a alocat agriculturii 8 % din resursele sale, ceea ce nu este de ajuns, după cum însăși recunoaște.

Mai ales în perioada aceasta de creștere a prețurilor la materiile prime agricole și deci la produsele alimentare pe piețele internaționale, nu va exista o dezvoltare progresivă a agriculturii decât prin punerea în aplicare a unei politici agricole serioase, structurate și planificate pe termen scurt, mediu și lung. **Această politică trebuie să fie prioritară sub aspect bugetar și financiar** în sensul cel mai larg al termenului, să fie adaptată la constrângerile specifice diferitelor țări și continentului și, totodată, să presupună o abordare regională

Pentru a garanta reușita înfăptuirii unei asemenea politici, aceasta nu va trebui să fie elaborată și pusă în aplicare decât cu concursul organizațiilor agricole africane și va trebui, în special, să includă mecanisme de salvagardare: este normal ca în Senegal să se importe orez din Asia atâta timp cât, pe cursul fluviului, există un potențial de irigare care nu este valorificat?

O politică rațională de promovare a ocupării forței de muncă în sectorul agricol s-ar putea baza, în special, pe aspectele subliniate în ANEXA IV la prezentul aviz

7.5 Resursele umane în centrul unei politici de ocupare a forței de muncă

Dezvoltarea resurselor umane este un factor esențial pentru orice strategie de dezvoltare. Educația și formarea joacă un rol de prim-plan în acest proces, formând o mână de lucru flexibilă, în ceea ce privește diversificarea posibilităților de a ocupa locuri de muncă diverse și de calitate. Prin urmare, este necesar ca responsabilii cu planificarea în domeniul resurselor umane, în colaborare cu actorii socio-economici, să facă analiza nevoii de mână de lucru de pe piața muncii, să emită previziuni

pe termen mediu și lung, să anticipeze problemele și provocările majore legate de compatibilitatea dintre formarea și ocuparea forței de muncă. La modul general, exemplul țărilor emergente sau dezvoltate recent, precum Coreea, este grăitor din acest punct de vedere.

UE și statele membre, care au experiență în domeniul formării și al finanțării precis orientate și selective, cu posibilitatea de a urmări modul de utilizare a acestora, trebuie să joace un rol esențial. Politica UE sprijină educația tinerilor din Africa. Uniunea Europeană are multe proiecte educaționale la care pot participa studenții africani. Comitetul consideră că această activitate a UE este foarte importantă deoarece viitorul Africii depinde de persoanele cu un nivel educațional ridicat.

Diferitele acțiuni care ar putea fi întreprinse pentru ca resursele umane să ocupe o poziție centrală în ceea ce privește promovarea ocupării forței de muncă sunt prezentate în Anexa V la prezentul aviz.

7.6 Integrarea regională

Ideea că există un potențial enorm pentru dezvoltarea comerțului intraafrican și pentru crearea de spații economice mai vaste este larg împărtășită.

Dacă integrarea economică regională și subregională a făcut progrese vizibile, mai ales prin crearea Uniunii Africane, potențialul comercial urmează să fie exploatat pe deplin. Trebuie coordonate mai bine măsurile luate pentru armonizarea procedurilor vamale, pentru reducerea obstacolelor tarifare și netarifare, pentru îmbunătățirea transporturilor și a comunicațiilor prin investiții mai importante în dezvoltarea infrastructurilor regionale și pentru asigurarea liberei circulații a cetățenilor, mai ales prin eliminarea vizelor, toate acestea subsumându-se unei politici de amenajare teritorială, astfel încât să se asigure coerența de ansamblu.

Dezvoltarea economică a Africii trece mai întâi și înainte de toate prin aprofundarea pieței sale interne, capabilă să dezvolte o creștere endogenă care să permită stabilizarea și poziționarea continentului în economia mondială. Integrarea regională, dezvoltarea pieței interne sunt punctele de sprijin, trambulinele care vor permite Africii să se deschidă în mod pozitiv spre comerțul mondial.

Din acest punct de vedere, Comitetul regretă că nu au fost finalizate până în prezent negocierile **regionale** pentru acordurile de parteneriat economic, unul dintre obiectivele acestora fiind chiar integrarea economică.

7.7 Dialogul social

Este necesar și esențial pentru dezvoltarea locurilor de muncă decente și productive. De aceea, acesta trebuie să fie parte integrantă a punerii în aplicare a Strategiei comune. Într-adevăr, participarea plenară a partenerilor sociali la viața economică și socială, mai ales prin negocierea contractelor colective de muncă, răspunde nu doar exigențelor democratice, dar este și sursă de dezvoltare socială, de pace socială și de competitivitate economică. Dialogul social este instrumentul privilegiat care permite să se ajungă la acorduri socio-economice

purtaoare de dezvoltare. Într-adevăr, nu ar putea exista dezvoltare economică optimă fără ca aceasta să fie însoțită, în paralel, de o dezvoltare socială. Aceste concepte trebuie să meargă mână în mână, pentru a crea dinamica necesară eficienței depline a unui progres economic capabil să determine o îmbunătățire a modurilor de viață, a locurilor de muncă decente și a bunăstării populațiilor. Prin urmare, trebuie create sau dezvoltate libertăți sindicale și negocieri colective, organizații ale angajatorilor și ale lucrătorilor puternice și independente, care să dispună de capacitățile și de cunoștințele tehnice necesare pentru a-și juca rolul până la capăt.

7.8 Societatea civilă organizată

Participarea actorilor nestatali nu poate fi disociată de dezvoltarea locurilor de muncă decente și, prin urmare, trebuie să se situeze în centrul Strategiei comune. Într-adevăr, participarea lor răspunde la exigențele democrației participative și aduce, totodată, expertiza și cunoștințele de pe teren ale celor care zilnic întreprind, produc, cultivă ... În această calitate ei trebuie să fie implicați în elaborarea programelor indicative naționale și regionale (PIN și PIR) și să fie considerați actori ai dezvoltării cu drepturi depline, să beneficieze de asistența oficială pentru dezvoltare și de dispozițiile Acordului de la Cotonou care se referă la ajutoarele pentru creșterea capacităților. Aici este de din nou de interes mai ales capitolul 3 din Avizul 1497/2005 al Comitetului privind organizarea structurală necesară, chiar instituțională, a societății civile organizate. (Platformă, rețele, Comitet ...), pentru a obține o unitate de timp și de loc necesară dezbaterilor și definirii orientărilor lor. Din acest punct de vedere, crearea, prin Acordul de parteneriat economic (APE) CARIFORUM-CE,

care a fost încheiat în decembrie 2007, a unui Consiliu consultativ al societății civile, este un exemplu de urmat în Africa (a se vedea declarația finală a celei de-a 25-a ședințe a grupurilor de interese economice și sociale ale ACP-UE, organizată la 4, 5 și 6 martie la Bruxelles: „Un parteneriat mai bun pentru o dezvoltare mai bună”). Ducându-și la bun sfârșit mandatul care i-a fost încredințat prin acordul de la Cotonou, prin intermediul Comitetului său de monitorizare ACP-UE, a jucat un rol de prim ordin, contribuind la coordonarea, la reflecția colectivă și la integrarea în rețele a societății civile organizate.

7.9 Buna guvernare

De buna guvernare depinde încrederea investitorilor. Fie și numai din acest punct de vedere, aceasta este esențială pentru dezvoltarea Africii. Promovarea guvernării democratice, necesară la toate nivelurile administrative, este deci un element central al dialogului din cadrul parteneriatului Europa-Africa. Ea trebuie să fie privită în întregul său și să includă: respectarea drepturilor omului și ale lucrătorilor, dintre care libertatea sindicală, normele de muncă, precum și statul de drept, consolidarea instituțiilor și a aparatului de stat ale căror slăbiciuni și capacități insuficiente sunt adesea o frână în punerea în aplicare a acțiunilor de cooperare, participarea societății civile la o reală democrație participativă sau chiar la lupta împotriva corupției. În privința acestui ultim punct, **atât Uniunea Europeană, cât și statele membre trebuie să aibă exigențe în cadrul parteneriatelor, condiționând ajutoarele lor financiare de posibilitatea de a urmări modul de utilizare a acestora.** Într-adevăr, dintr-o sută de miliarde de dolari de ajutor anual, treizeci de miliarde se evaporă ⁽¹⁴⁾. (A se vedea punctele 3.6.1.5 și 7.2.1.3, ultima liniuță).

Bruxelles, 18 septembrie 2008.

Președintele

Comitetului Economic și Social European

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁴⁾ „Dezvoltarea economică în Africa”, raportul UNCTAD, 27.9.2007. interviu secretarului de stat al guvernului francez pentru francofonie, ziarul „Le Monde”, 16.1.2008.